

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 369/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], zastúpenej Mgr. Petrom Arendackým, advokátom, Železničiarska 13, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 75Ek/1247/2020 zo 6. marca 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 21. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je v procesnej pozícii povinnej účastníčkou exekučného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 75Ek/1247/2020 o vymoženie peňažnej pohľadávky 1 371,63 eur s príslušenstvom na podklade exekučného titulu, a to platobného rozkazu Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 57Csp/46/2019 z 13. augusta 2019. Sťažovateľka sa návrhom doručeným súdnemu exekútorovi domáhala zastavenia exekúcie. Súdny exekútor priznal návrhu sťažovateľky odkladný účinok a postúpil ho okresnému súdu na posúdenie. Uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom bol návrh sťažovateľky zamietnutý. Sťažovateľka namietala nedoručenie exekučného titulu, čo súdny úradník preskúmal a konštatoval, že platobný rozkaz jej bol riadne doručený. Sťažovateľka namietala aj existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, pretože právny základ vymáhaného nároku predstavovalo poskytnutie spotrebiteľského

úveru. Súdny úradník s poukazom na zjednocujúce uznesenie ústavného súdu č. k. PLz. ÚS 1/2022-9 z 15. júna 2022 vykonal hmotnoprávny prieskum exekučného titulu vrátane celej zmluvnej dokumentácie, na ktorej podklade bol vydaný, a dospel k záveru, že ani s ohľadom na zjednocujúce uznesenie ústavného súdu neexistujú dôvody na zastavenie exekúcie. Oprávnený si uplatnil nevrátenú istinu poskytnutého úveru zníženú o úhrady, ktoré povinný za trvania zmluvného vzťahu vykonal, úroky z omeškania vo výške 5 % ročne taktiež znížené o jednotlivé úhrady povinného a náklady spojené s uplatnením pohľadávky predstavujúce trovy základného konania. Neboli teda zistené žiadne neprijateľné zmluvné podmienky majúce vplyv na vymáhaný nárok. Navyše obrana sťažovateľky bola všeobecná a neobsahovala konkrétny poukaz na okolnosti zmluvného vzťahu s právnym predchodcom oprávneného.

3. Sťažovateľka napadla uznesenie vyššieho súdneho úradníka sťažnosťou, ktorú okresný súd napadnutým uznesením zamietol. V podanej sťažnosti sťažovateľka rozviedla svoju argumentáciu, poukázala na neprijateľnú výšku ročného úroku vo výške 26,98 %, ktorý bol zmluvne dojednaný, čo malo zakladať bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, pričom nebolo podstatné, že takáto výška úroku nebola oprávneným uplatnená. Okrem toho sťažovateľka namietala, že nedošlo k skúmaniu bonity klienta ako spotrebiteľa, čo bolo úlohou právneho predchodcu oprávneného. Ďalej namietala, že k predčasnému zosplatneniu úveru ani nedošlo, v čase vyhlásenia predčasnej splatnosti nebola sťažovateľka v omeškani so žiadnou mesačnou splátkou.

4. Okresný súd sa v napadnutom uznesení stotožnil so závermi vyššieho súdneho úradníka, nad rámec uvedeného poukázal na koncentračnú zásadu vyjadrenú v § 61k ods. 2 Exekučného poriadku, v zmysle ktorej povinný musí uviesť všetky skutočnosti, ktoré môžu mať za následok zastavenie exekúcie a ktoré tu boli už v čase od vzniku exekučného titulu do začatia exekučného konania. Keďže sťažovateľka svoje konkrétne námietky uviedla až v podanej sťažnosti, exekučný súd na ne v dôsledku aplikácie koncentračnej zásady neprihliadal.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že postup okresného súdu spočívajúci v odmietnutí prihliadať na jej argumentáciu uvedenú v sťažnosti proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom protirečí nielen zjednocujúcemu uzneseniu ústavného súdu, na ktoré okresný súd aj poukázal, ale aj judikatúre Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „SDEÚ“). Exekučný súd sťažovateľke ako spotrebiteľovi neposkytol spotrebiteľskú ochranu, jeho povinnosťou bolo *ex officio* skúmať existenciu nekalých zmluvných podmienok, pričom o jej návrhu na zastavenie exekúcie rozhodoval v prvom stupni vyšší súdny úradník, lehota na podanie tohto návrhu je 15 dní a je potrebné ho vecne odôvodniť, čo je rovnaká situácia ako v prípade vydávania platobného rozkazu, pričom proces vydávania platobných rozkazov v zmysle judikatúry SDEÚ a aj zjednocujúceho uznesenia ústavného súdu nezaručoval poskytnutie *ex officio* ochrany spotrebiteľa pred nekalými zmluvnými podmienkami. Požiadavka, aby všetky námietky spotrebiteľ formuloval už v návrhu na zastavenie exekúcie, preto porušuje princíp ochrany spotrebiteľa. Povinnosťou exekučného súdu pritom bolo preskúmať existenciu nekalých zmluvných podmienok *ex officio*, teda bez ohľadu na rozsah argumentácie sťažovateľky.

6. Sťažovateľka bola viazaná zmluvou o úvere, výška úrokovej sadzby bola 26,98 % ročne, čo sťažovateľka označila za úžernický úrok s následkom absolútnej neplatnosti uvedeného dojednaní. Sťažovateľka je dôchodkyňa nachádzajúca sa v tzv. dlhovej pasci, ktorú nebanková spoločnosť poskytujúca úver zneužila. Vzhľadom na úžernícku výšku úroku by mal byť úver považovaný za bezúročný a bez poplatkov, následne aj platobný rozkaz je nulitný, lebo ním bol priznaný aj úrok na základe absolútne neplatného právneho úkonu.

7. Ďalej bolo povinnosťou exekučného súdu preskúmať, či veriteľ skúmal bonitu klienta pred poskytnutím úveru, resp. či pri uzatvorení zmluvy boli splnené všetky povinnosti a podmienky v zmysle právnej úpravy na ochranu spotrebiteľa. Vzhľadom na porušenie povinnosti veriteľa podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nebolo možné v zmysle § 11 ods. 2 tohto zákona požadovať predčasné splatenie úveru, čo zakladá aj absolútnu neplatnosť postúpenia pohľadávky na oprávneného. Okrem toho ak sťažovateľka nebola povinná na úhradu úrokov z úveru, nedošlo ani k jej omeškaniu so splátkami istiny, preto predčasné zosplatenie úveru nebolo možné realizovať ani podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou podanej ústavnej sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) v dôsledku vydania napadnutého uznesenia okresného súdu, ktorým bolo potvrdené zamietnutie jej návrhu na zastavenie exekúcie, a to z dôvodu, že okresný súd jej neposkytol riadne ochranu ako spotrebiteľovi.

9. Z uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom vyplýva, že tento reflektoval na závery zjednocujúceho uznesenia ústavného súdu a podrobil exekučný titul prieskumu z hľadiska toho, či vymáhaný nárok nie je založený na neprijateľných zmluvných podmienkach. Konkrétne uviedol, že v dôsledku vymáhania iba sumy istiny so zákonnou výškou úroku z omeškania nebol vymáhaný nárok založený na neprijateľných zmluvných podmienkach. Na základe sťažnosti podanej sťažovateľkou preskúmal rozhodnutie súdneho úradníka sudca, ktorý sa stotožnil s jeho závermi. Na námietky sťažovateľky formulované až v podanej sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka neprihliadol s poukazom na koncentračnú zásadu.

10. Sťažovateľka spochybňuje tento postup okresného súdu a domáha sa, aby aj v rámci podanej sťažnosti okresný súd prihliadal na jej argumentáciu, čo predstavuje naplnenie princípu ochrany spotrebiteľa.

11. Z pohľadu ústavného súdu bol postup okresného súdu v súlade so závermi zjednocujúceho uznesenia ústavného súdu, keďže okresný súd vykonal hmotnoprávny prieskum exekučného titulu zameraný na to, či vymáhaný nárok nie je založený na neprijateľných zmluvných podmienkach. Závery okresného súdu v tomto smere sú logické a zrozumiteľné.

12. Sťažovateľka považuje za súčasť skúmania neprijateľných zmluvných podmienok *ex officio* aj riadne posúdenie bonity klienta a s tým súvisiacu možnosť postúpenia pohľadávky na oprávneného.

Sťažovateľka navyše namieta zmluvnú výšku úrokovej sadzby, ktorá je podľa jej názoru úžernícka, preto by úver mal byť bezúročný.

13. K výške dohodnutej úrokovej sadzby sa okresný súd nevyjadroval, pretože oprávnený si ju neuplatňoval. Okresný súd v rámci exekučného konania má povinnosť skúmať vymáhaný nárok, a nie oprávnenosť platieb, ktoré sťažovateľka dobrovoľne plnila. Zameranie súdneho prieskumu aj na nároky, ktoré oprávnený neuplatnil, resp. ktoré neboli exekučným titulom priznané, by v tomto štádiu neprimerane presahovalo právomoc exekučného súdu, ktorá je obmedzená návrhom oprávneného na vykonanie exekúcie na podklade exekučného titulu. Ak by exekučný súd vyslovil bezúročnosť poskytnutého úveru z dôvodu neprimeranej výšky úroku v situácii, ak oprávnený nežiadal aj úhradu úrokov, prekročil by rámec exekučného prieskumu, ktorý mu zákon zveruje.

14. Riadne skúmanie bonity klienta s následkom posúdenia platnosti zosplatnenia a následného postúpenia pohľadávky na oprávneného rovnako pojmovo presahuje povinnosť skúmať existenciu súvislosti medzi vymáhaným nárokom a existenciou neprijateľných zmluvných podmienok. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na závery uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 354/2024: „Sťažovateľ požadoval prieskum splnenia ďalších povinností pôvodného veriteľa, ako je posúdenie úverovej bonity spotrebiteľa, splnenie informačnej povinnosti veriteľa a posúdenie otázky, či veriteľ mohol vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru a pohľadávku postúpiť. Tieto povinnosti však nemajú charakter zmluvných podmienok, ktoré by mali vplyv na vymáhaný nárok. Právna úprava obsiahnutá v § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku je limitovaná na posúdenie neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré mali vplyv na vymáhaný nárok, ktoré však zistené neboli.“

15. Tento záver je plne aplikovateľný aj na argumentáciu sťažovateľky, pričom na jeho podporu možno vysloviť, že *ex offio* skúmanie neprijateľných zmluvných podmienok je založené najmä na posúdení jednotlivých zmluvných ustanovení s ohľadom na to, či nevytvárajú nerovnovážny stav medzi spotrebiteľom a dodávateľom, pričom tu musí byť splnená podmienka súvislosti medzi vymáhaným nárokom a neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

16. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

17. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

18. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd reagoval na všetky relevantné námietky vznesené sťažovateľkou a, rešpektujúc zákonné limity rozsahu prieskumu vo vykonávacom konaní, dospel

k ústavne konformnému záveru o nedôvodnosti jej námietok uvedených v návrhu na zastavenie prebiehajúcej exekúcie. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia sudcu, ktoré sú dostatočne odôvodnené.

19. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

20. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2024

Libor Duľa
predseda senátu